

RECOMANDĂRI

COMISIE

RECOMANDAREA COMISIEI

din 3 octombrie 2008

privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii

[notificată cu numărul C(2008) 5737]

(2008/867/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 211,

întrucât:

- (1) Respectul pentru demnitatea umană este un principiu fundamental al Uniunii Europene, printre obiectivele căruia se numără promovarea ocupării integrale a forței de muncă și a progresului social, combaterea excluziunii sociale și a discriminării, precum și promovarea justiției sociale și a protecției sociale. În conformitate cu articolul 137 alineatul (1) litera (h) din tratat, Comunitatea contribuie la sprijinirea și completarea activităților statelor membre în vederea integrării persoanelor excluse de pe piața muncii. Articolul 34 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prevede dreptul la asistență socială și la asistență în ceea ce privește locuința pentru asigurarea unei vieți demne tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente.
- (2) Recomandarea 92/441/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind criteriile comune referitoare la resursele suficiente și asistența socială în sistemele de protecție socială⁽¹⁾ rămâne în continuare un instrument de referință pentru politicile comunitare referitoare la sărăcie și excluziune socială, instrument care nu și-a pierdut din importanță, deși încă mai rămân multe de făcut pentru ca acesta să fie complet implementat.
- (3) Din 1992 și-au făcut apariția noi instrumente. Unul din aceste instrumente este Metoda deschisă de coordonare pentru protecție socială și incluziune socială, ale cărei obiective includ incluziunea socială activă pentru toți, care urmează să fie asigurată prin promovarea participării pe piața muncii și prin combaterea sărăciei și a exclu-

ziunii în rândul celor mai marginalizate persoane și grupuri⁽²⁾. Un alt instrument îl reprezintă strategia europeană privind ocuparea forței de muncă al cărei obiectiv este, între altele, să consolideze incluziunea socială, să combată sărăcia, să prevină excluziunea de pe piața muncii și să sprijine integrarea în muncă a persoanelor dezavantajate⁽³⁾.

- (4) Persistența sărăciei și a șomajului, precum și complexitatea în continuă creștere a dezavantajelor multiple, necesită politici globale și integrate⁽⁴⁾. În vederea modernizării sistemelor de protecție socială, sprijinul adecvat pe venit trebuie combinat cu o legătură către piața muncii și cu accesul la servicii de calitate în cadrul unei strategii integrate de incluziune activă⁽⁵⁾. Această strategie este complementară pe deplin cu metoda flexicurității, deoarece aceasta vizează persoanele excluse de pe piața muncii. Ea contribuie la Strategia de la Lisabona prin facilitarea activării și mobilității forței de muncă, reprezentând un element de bază al dimensiunii sociale din cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a UE⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Comunicarea COM(2005) 706 – A munci în comun înseamnă a munci mai bine: Un nou cadru pentru o coordonare deschisă a politicilor de protecție socială și incluziune socială în Uniunea Europeană.

⁽³⁾ Decizia Consiliului din 7 iulie 2008 privind liniile directoare ale politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre, documentul Consiliului 10614/2/082008 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).

⁽⁴⁾ Comunicările COM(2007) 620 – Modernizarea sistemului de protecție socială în vederea consolidării justiției sociale și coeziunii economice: promovarea incluziunii active a persoanelor celor mai îndepărtate de piața forței de muncă și COM(2005) 33 privind Agenda socială.

⁽⁵⁾ Comunicarea COM(2006) 44 referitoare la o consultare privind acțiunea la nivel UE pentru promovarea incluziunii active a persoanelor celor mai îndepărtate de piața forței de muncă.

⁽⁶⁾ Comunicarea COM(2007) 620 – Concluziile președinției Consiliului European de la Bruxelles din 14 decembrie 2007 și nota orientativă a Comitetului pentru protecție socială privind incluziunea activă din 3 iulie 2008. În special, consultați, de asemenea: Concluziile Consiliului din 5 decembrie 2007, documentul 16139/07; Avizul Comitetului Regiunilor din 18 iunie 2008 privind incluziunea activă (Doc. CdR 344/2007); avizul Comitetului Economic și Social European din 27 octombrie 2007 privind standardele sociale minime (Doc. CESE 892/2007).

⁽¹⁾ JO L 245, 26.8.1992, p. 46.

- (5) La punerea treptată în aplicare a prezentei recomandări se vor lua în considerare prioritățile naționale și disponibilitatea resurselor financiare.
- (6) Prezenta recomandare și punerea în aplicare a principiilor comune prevăzute de aceasta nu aduc atingere punerii în aplicare a legislației comunitare, inclusiv a prevederilor privind ajutoarele de stat și a Regulamentului general de exceptare pe categorii ⁽¹⁾, precum și a prevederilor comunitare privind atribuirea contractelor publice.
- (7) În conformitate cu principiul subsidiarității, este de competența statelor membre să definească nivelul sprijinului pe venit și să stabilească un echilibru adecvat al politicilor, având în vedere diferitele situații și nevoi de la nivel local, regional și național,
- (a) sprijină implementarea drepturilor fundamentale;
- (b) promovează egalitatea de șanse între femei și bărbați și egalitatea de șanse pentru toți;
- (c) acordă o atenție deosebită complexității dezavantajelor multiple, precum și situațiilor și nevoilor specifice ale diferitelor grupuri vulnerabile;
- (d) iau în considerare în mod adecvat circumstanțele locale și regionale și ameliorează coeziunea teritorială;

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE:

1. Să elaboreze și să implementeze o strategie globală integrată pentru incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii, combinând sprijinul pe venit adecvat cu o piață a muncii care favorizează incluziunea și cu accesul la servicii de calitate. Politicile de incluziune activă ar trebui să faciliteze integrarea la un loc de muncă durabil și de calitate a persoanelor care pot munci și să ofere resurse suficiente pentru o viață demnă, alături de un sprijin pentru participare socială, pentru persoanele care nu pot munci.
2. Să asigure eficiența politicilor integrate de incluziune activă prin:
- (a) elaborarea globală a politicilor care definesc echilibrul adecvat dintre cei trei piloni ai strategiei de incluziune activă, luând în considerare impactul comun al acestora asupra integrării economice a persoanelor dezavantajate și posibilele interacțiuni dintre aceștia, inclusiv eventualele sinergii și compromisuri;
- (b) implementarea integrată a celor trei piloni ai strategiei de incluziune activă pentru a aborda cauzele multiple ale sărăciei și ale excluziunii sociale și pentru a consolida coordonarea între agențiile și serviciile publice care pun în aplicare politici de incluziune activă;
- (c) coordonarea politicilor între autoritățile locale, regionale, naționale și comunitare, având în vedere rolul, competențele și prioritățile lor specifice;
- (d) participarea activă la dezvoltarea, implementarea și evaluarea strategiilor tuturor celorlalți actori importanți, inclusiv persoanele afectate de sărăcie și excluziune socială, partenerii sociali, organizațiile neguvernamentale și furnizorii de servicii.
3. Să se asigure că politicile de incluziune activă:
- (a) Sprijin pe venit adecvat
- Să recunoască dreptul fundamental al individului de a beneficia de resurse și asistență socială suficiente pentru o viață compatibilă cu demnitatea umană, în cadrul unei inițiative globale și constante de combatere a excluziunii sociale.
- (i) Să își revizuiască sistemele de protecție socială, în funcție de necesități, luând în considerare *principiile comune* enumerate la punctul B din Recomandarea 92/441/CEE. În cadrul unei strategii de incluziune activă, dreptul la resurse suficiente ar trebui, în special:
- să se asocieze cu disponibilitatea activă pentru muncă sau formare profesională în vederea obținerii unui loc de muncă, pentru persoanele care dispun de condiții pentru o astfel de disponibilitate, sau să se supună, după caz, unor măsuri de integrare economică și socială, în cazul celorlalte persoane;
 - să se asocieze cu politici considerate necesare, la nivel național, pentru integrarea economică și socială a persoanelor în cauză.
4. Să organizeze și să pună în aplicare politici integrate de incluziune activă în conformitate cu principiile comune și orientările de mai jos pentru fiecare pilon, respectând în același timp principiul subsidiarității și situațiile, nevoile și prioritățile diferite ale acestora, fără a aduce atingere punerii în aplicare a legislației comunitare, inclusiv a prevederilor privind ajutoarele de stat și a prevederilor comunitare privind atribuirea contractelor publice.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare) (JO L 214, 9.8.2008, p. 3).

(ii) Să asigure punerea în aplicare a dreptului menționat în conformitate cu *orientările practice* de la punctele C(1), C(2) și C(3) din Recomandarea 92/411/CEE. În special, atunci când se stabilesc resursele necesare pentru o viață demnă, trebuie luate în considerare standardele de viață și nivelul prețurilor din statul membru respectiv în funcție de tipul și mărimea gospodăriei, utilizând indicatorii naționali adecvați. În cadrul unei incluziuni active, ar trebui stimulată căutarea unui loc de muncă în cazul persoanelor care pot munci, iar stimulentele ar trebui ajustate sau suplimentate în vederea satisfacerii nevoilor specifice.

(b) *Opiață a muncii care să favorizeze incluziunea*

Să adopte măsuri referitoare la persoanele care pot munci și să se asigure că acestea beneficiază de un sprijin eficient pentru a intra sau reintra pe piața muncii și pentru ca acestea să-și poată păstra un loc de muncă corespunzător capacității lor de muncă.

(i) Să promoveze următoarele *principii comune* în contextul strategiilor de incluziune activă:

- să răspundă *necesităților persoanelor* excluse de pe piața muncii pentru a facilita reintegrarea progresivă a acestora în societate și pe piața muncii și pentru a ameliora șansele acestora de a-și găsi un loc de muncă;
- să ia măsurile necesare pentru promovarea unei *piețe a muncii care să favorizeze incluziunea* pentru a asigura faptul că accesul pe piața muncii este o oportunitate deschisă tuturor;
- să promoveze *locurile de muncă de calitate*, inclusiv în ceea ce privește remunerația și prestațiile, sănătatea și securitatea, accesul la procesul de învățare de-a lungul vieții și la o carieră atractivă, în special în vederea prevenirii sărăciei persoanelor încadrate în muncă;
- să abordeze problema segmentării pieței muncii prin promovarea *păstrării locului de muncă și a avansării la locul de muncă*.

(ii) Să implementeze aceste principii cu ajutorul următoarelor *orientări practice*:

- să extindă și să îmbunătățească investițiile în capitalul uman prin politici de educație și formare care favorizează incluziunea, inclusiv prin strategii eficiente pe tot parcursul vieții; să adapteze sistemele de educație și formare în funcție de noile cerințe în ceea ce privește competențele, precum și în funcție de nevoia de competențe informatice;
- să ia măsuri active și preventive în ceea ce privește piața muncii, inclusiv asigurarea unor servicii adaptate, personalizate și flexibile care să includă identificarea timpurie a necesităților,

asistență la căutarea unui loc de muncă, orientare și formare, precum și oferirea unei motivații pentru căutarea activă a unui loc de muncă;

- să efectueze o revizuire permanentă a elementelor cu efect de stimulare sau de descurajare din cadrul sistemelor de impozite și prestații, inclusiv gestiunea și condiționarea prestațiilor și reducerea considerabilă a nivelului înalt al impozitelor marginale efective, în special pentru persoanele cu venituri reduse, garantând în același timp un nivel corespunzător de protecție socială;
- să susțină economia socială și locurile de muncă protejate, surse vitale de locuri de muncă de început pentru persoanele dezavantajate, să promoveze incluziunea financiară și microcreditele, stimulentele financiare pentru angajatorii care recrutează, dezvoltarea unor noi surse de locuri de muncă în servicii, în special la nivel local, și să crească conștientizarea incluziunii pe piața muncii;
- să promoveze adaptabilitatea și să ofere sprijin la locul de muncă, precum și un mediu propice, inclusiv prin acordarea unei atenții sporite sănătății și bunăstării, nediscriminării și aplicării legii muncii în strânsă legătură cu dialogul social.

(c) *Accesul la servicii de calitate*

Să ia toate măsurile pentru a oferi celor implicați, în conformitate cu prevederile naționale relevante, un sprijin social adecvat prin acces la servicii de calitate. În special, ar trebui luate măsuri pentru:

A oferi servicii esențiale pentru sprijinirea politicilor de incluziune activă socială și economică, inclusiv servicii de asistență socială, de ocupare a forței de muncă, servicii de formare, sprijin în ceea ce privește locuința și locuințe sociale, servicii de îngrijire a copiilor, servicii de îngrijire pe termen lung și servicii de sănătate în conformitate cu *principiile comune* de mai jos, luând în considerare rolul autorităților locale, regionale și naționale, prevederile comunitare în vigoare și diferitele situații, nevoi și preferințe din statele membre:

- disponibilitate teritorială, accesibilitate fizică, accesibilitate din punct de vedere al costului;
- solidaritate, șanse egale pentru utilizatorii de servicii și angajați, luând în considerare diversitatea utilizatorilor;
- investiții în capitalul uman, condiții de muncă și infrastructură fizică adecvată;
- servicii globale și coordonate, concepute și oferite într-un mod integrat;

- implicarea utilizatorilor și abordări personalizate pentru a satisface nevoile multiple ale indivizilor;
- monitorizarea și evaluarea rezultatelor și diseminarea celor mai bune practici.

5. Să garanteze resursele și prestațiile relevante prevăzute în acordurile de protecție socială; să utilizeze prevederile și resursele din fondurile structurale, în special cele din Fondul Social European, pentru sprijinirea măsurilor de incluziune activă.

Să stabilească în detaliu modalitățile și costurile financiare, precum și organizarea administrării și implementării acestora în conformitate cu legislația și/sau practicile naționale.

Să ia în considerare constrângerile de natură economică și bugetară, prioritățile stabilite de autoritățile naționale și starea în care se află finanțele publice în vederea găsirii unui echilibru între măsurile de stimulare a muncii, combaterea sărăciei și costuri bugetare durabile.

Să ia măsurile necesare pentru a se asigura că toate persoanele, inclusiv cele mai puțin privilegiate, sunt informate în legătură cu drepturile lor și referitor la sprijinul disponibil, cu ajutorul tehnologiilor informatice, după caz.

Să simplifice pe cât posibil procedurile administrative și modalitățile de examinare a resurselor și a situațiilor.

Dacă este posibil, să organizeze în conformitate cu prevederile naționale instrumentele de recurs în fața autorităților administrative competente și, după caz, în fața entităților independente cum ar fi tribunalele, care ar trebui să fie ușor accesibile persoanelor implicate.

6. Să îmbunătățească indicatorii și sistemele informaționale pentru a actualiza capacitatea de a produce informații actualizate și comparabile pentru toți pilonii incluziunii active.

Să monitorizeze și să evalueze politicile de incluziune activă din cadrul metodei deschise de coordonare pe baza unei cooperări strânse între Comitetul pentru protecție socială și Comitetul pentru ocuparea forței de muncă, cu sprijin din partea programului PROGRESS.

Să asigure coerența cu politicile globale ale Strategiei de la Lisabona în ceea ce privește obiectivele coeziunii sociale.

Prezenta recomandare se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 3 octombrie 2008.

Pentru Comisie
Vladimír ŠPIDLA
Membru al Comisiei